

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Vtrum in statu innocentiaë pueri in iustitia originali conciperentur,
Adamóque non peccante tam ipse quàm omnes eius posterii fuissent in
gratia confirmati. disp. 32.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

iores aliis: cum enim pro arbitrij libertate animum ad scientiam & virtutem, aliisque exercitiis applicarent: sanè prout ad varia exercitia, intensiusque aut remissius incumbent, quidam eorum euaderent doctiores, & quidam sanctiores, niteret in quibusdam magis vna ars, scientia, aut virtus, quam in aliis. Ad id etiam præter complexionem magis aptam, adiuuare possent cumulatiua auxilia, & dona à Deo inæqualiter illis, sicut & Angelis præstita. Ex varia etiam aëris dispositione, stellarum situ, aliisque circumstantiis eueniret, vt alij forent aliis robustiores, alij pulchriores, alij proceriores, variisque aliis modis corpore affecti. Nullus tamen defectum haberet, qui vel peccatum esset naturæ, vel hominem extra totam latitudinem perfectionis eius, que naturæ humanæ debetur, collocaret.

Cum ergo in statu innocentie tanta esset inæqualitas, ratione cuius, quidam aliis viles esse possent, eos docendo & gubernando, & ratione cuius inferiores superioribus honorem & subiectionem deberent, cumque homo suapte natura sit animal politicum & sociabile: sanè in statu innocentie, quamuis vt seruitus non esset, ita neque dominium illi relatiuè oppositum, quo quis aliquo tanquam propria possessione in suum proprium commodum vitur (id enim ex peccato ortum habuit) fuisset nihilominus vt subiectio inferiorum comparatione superiorum, quos suspicerent, quibusque honorem & obedientiam pro cuiusque statu & gradu præstarent: sic quoque dominium minus propriè, quo superiores inferiorum in eorum cõmodum & utilitatem dominari dicerentur, eo modo, quo vxores viros suos, & filij parentes dominos appellare confueverunt. Quod vel ex eo confirmatur, quod in Angelis sapientissimis, sanctissimis, ac beatissimis sunt superiores & inferiores, & quidam facienda præscribunt, alij illa exequuntur, vt ex dictis supra in materia Angelorum constat. Illud ergo, quod inter alias peccati penas ad mulierem Genes. 3. dictum est: *Sub viri potestate eris, & ipse dominabitur tui*, nec in eo sensu est dictum, quasi vxor post peccatum serua facta fuerit viri: non est enim nisi compar, ac adiutorium, tum ad generationem, tum ad regimen & obsequium familie: nec quasi ante peccatum, modo exposito, non fuerit subdita viro tanquam capiti & rectori, sed quia effrenata vtriusque sensualitate per peccatum, eadem subiectio in multis futura illi erat dura & molesta, cum potestate in viro ad ipsam puniendam, & coercendam: qualis minime in innocentie statu fuisset. Hæc de primo eorum quæ proposita sunt.

Quod verò ad secundum attinet, in primis tradidit Deus homini dominium omnium quæ in illius vsu & ministerio creauit, iuxta illud Genes. 1. *Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, & præsit piscibus maris, & volatilibus caeli, & bestiis, vniuersæque terre, omnique reptili, quod mouetur super terram.* Et infra: *Replete terram & subiciete eam & dominamini piscibus maris, & volatilibus caeli, & vniuersis animantibus, quæ mouentur super terram.* Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, & vniuersa ligna, quæ habent in semetipsis semen generis sui, vt sint vobis in escam, & cunctis animantibus terra, omnique volueri caeli, & vniuersis quæ mouentur in terra, & in quibus est anima viuens, vt habeam ad vescendum. Et Genes. 9. Noè & filiis eius post peccatum dictum est, *terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terra, & super omnes volueres caeli, cum vniuersis, quæ mouentur super terram: omnes pisces maris manus vestra iraditi sunt.* Qui-

bus concinit illud Psal. 8. *Constituisti eum super opera manuum tuarum. Omnia subiecisti sub pedibus eius, oues & boues, &c.* Itemque testimonium Eccles. 17. innox citandum. Atque confirmat ipsarummet rerum natura, ordoque ac dispositio totius mundi corporei, ex quibus constat omnia propter hominem esse creata, collatque proinde illi à Deo esse in illius ministerium. Deinde non solum id dominium tradidit Deus homini, sed etiam, quemadmodum supra rei naturam partem ipsius sentientem per iustitiæ originalis donum, rationi omnino subiugauit, ita etiam assistentia sua & ministerio Angelorum à bestiis omnibus feritatem totam, hominum comparatione, compescuit, illique mitia, & obedientia fecit: id quod, & testatur serpentis cum Eva familiaritas, sine vilo Eue timore, & docetur aperte verbis illis Eccles. 17. *Deus creauit de terra hominem, & secundum imaginem suam fecit illum, dedit illi potestatem eorum quæ sunt super terram, posuit in honorem illius super omnem carnem, & dominatus est bestiis & volatilibus.* Idem etiam attestatur, cunctas animantes adductas esse ad Adamum, vt videret, quid vocaret eas.

Veritatem bestiarum vt Deus homini subiecerit.

C DISPUTATIO XXXII.

Vtrum in statu innocentie pueri in iustitia originali conciperentur, Adamoque non peccante, tam ipse, quam omnes eius posterii, fuissent in gratia confirmati.

Quod ad primum attinet, ex dictis sæpe in superioribus est manifestum, omnes Adami posteros in statu innocentie fuisset concipiendos in gratia & iustitia originali. Licet enim nulla vis esset in Adamo, quæ donum hoc in posteros transfunderet: quia tamen toti fuerat naturæ in Adamo collatum, eo ipso quod (Adam non peccante) aliquis carnali propagatione proximè, vel remotè ex ipso descenderet, eiusmodi donum à Deo impetraret. Neque est, quod de re hæc plura hoc loco dicamus.

Paræ affirm.

Quod ad secundum attinet, Anselmus libro 1. *Cur Deus homo*, cap. 18. partem affirmantem veram esse credit. De primis namque parentibus sic ait: *In illa iustitia, in qua erant, videtur quod, si vicissent, vt non peccarent tentati, ita confirmarentur cum omni propagine sua, quod vltra peccare non possent: quemadmodum, quia iusti peccauerunt, sic infirmati sunt, vt quantum in ipsis est sine peccato esse non possint. Quis enim audeat dicere plus valere iniustitiam ad alligandum in seruitutem hominem in prima persuasionem sibi consentientem, quam valeret iustitia ad confirmandum eum in libertate sibi in eadem prima tentatione adhaerentem. Nam quemadmodum humana natura tota, quæ erat in parentibus primis, tota in illis victa est, vt peccaret, ita in eisdem tota vicisset, si non peccassent.* Hæc Anselmus ibi. Huic sententiæ fauet satis Gregorius 4. *Moralium*, cap. 18. (in alia editione 36.) dum ait: *Si parentem primum nullus peccati putredo corrumpere, nequaquam ex se filios gehenna generaret: sed hi, qui nunc per redemptionem saluandi sunt, soli ab illo electi nascerentur.* Anselmi sententiam amplectuntur Maior & Gabriel in 2. dist. 20.

Confirmatio: fuisse in gratia primos parentes, si primum tentationem superassent assensit D. Anselmu.

Quæ potest primò confirmari, quoniam si Adamo tentationem vincente, posteritas illius nõ fuisset in gratia confirmata, sed posset peccare, verisimile est in tanta multitudine aliquem, aut aliquos fuisse peccaturos: quo dato, vel illi sine redemptionis remedio continuo mansissent damnati, vel pro illis

Probatur hæc sententia. rimo.

In statu innocentie licet seruitus non esset, politica tamen subiectio non desisset.

Viri in vxorem dominium quale.

Dominium hominis in omnia eiusdem gratia condita.

illis solis Filius Dei carnem assumeret: vtrumque autem se offert, vt valde absurdum.

Secundò.

Secundò, quoniam qui procrearentur ex iis, qui peccassent, vel nascerentur cum originali iustitia, vel cum originali peccato? Primum dici non potest: quòd quidem nascerentur ex parentibus peccatoribus: neque item secundum: quandoquidem originalis iustitia collata fuit Adamo ipsi & posteris ipsius: hi autem posteris essent Adami: ergo posteritas tota vnà cum Adamo confirmata fuisset in gratia, si Adamus tentationem vicisset.

Contraria
D. Augusti.
sententia.

Contraria sententia, nempe neque Adamum, dum in statu innocentie animali viueret vita, neque posteros illius, dum in eodem statu simili vita viuerent, confirmandos fuisset in gratia, sed potuisse ab illa decidere, esto Adam non peccasset, ad statumque sempiternae felicitatis esset translatus, est Augustini 14. de Ciuitate Dei, cap. 10. vbi hæc scribit: *Quam felices erant primi homines, tam felix vniuersa societas esset humana, si nec illi malum, quod in posteris transiret, neque quisquam ex eorum stirpe iniquitatem committeret, qua damnationem reciperet. Atque ista permanente felicitate, donec per illam benedictionem, qua dictum est: Crescite & multiplicamini, predestinatorum Sanctorum numerus completeretur, alia maior daretur, qua beatissimis Angelis data est, vbi iam esset certa securitas peccatum neminem, &c.* Idem docet 9. de Genesi ad litteram, cap. 3. & 1. Retractationum, cap. 13. Eandem sententiam amplectuntur D. Thomas 1. par. quæst. 100. artic. 2. Richardus in 2. dist. 20. artic. 2. quæst. 3. Durandus quæst. 5. & alij. Quæ sanè probabilior videtur, ac meritò præferenda. Status namque innocentie ex se totus erat viæ & probationis: quare non erat, cur ante visionem beatificam, tam ingentem hominum multitudinem, præter ordinariam legem, qua Angelos, primos parentes, & homines post naturam corruptam in manu consilij sui, ita relinquere consuevit, vt ad meritum, vel ad culpam, ad vitam, vel ad mortem, prout mallent, manum porrigerent, Deus in gratia confirmaret: nec sanè sine urgente ratione, aut Scripturæ testimonio, id affirmandum est: nullam autem rationem urgentem, nullumque omnino testimonium video, quod id persuadeat. Idem confirmat forma illa præcepti Adamo, Genes. 2. impositi: *In quocumque die comederis ex eo, morte morieris*: vbi significatur, non solum primam tentationem esse illi superandam, sed omnes vniuersim interim dum in eo viæ statu vitam ageret, semperque esse in periculo amittendi gratiam & dona, æternosque cruciatus promerendi. Quod ad posteros verò Adami attinet, idem confirmat, quòd credendum non sit, Adamum suo merito (quod personale tantum erat) posteris confirmationem in gratia promeriturum fuisse: idque quod Christus suis meritis Adami posteris non obtinuit, nec concessit, Adamum suis fuisse obtenturum.

Scoti media
sententia.

Scotus in 2. distin. 20. quæst. 1. mediam quamdam sequitur sententiam. Ait namque, Adamum, si primam tentationem superasset, fuisse statim in gratia confirmandum. Similique modo vnumquemque posterorum vbi superasset primam tentationem, quæ ipsi fuisset oblata, confirmandum fuisse in gratia, & non antea, ne posteros melioris conditionis fuisse futuros asseramus, quàm fuerint primi parentes. Sanè neutrum certum, imò nec verum esse arbitror: quin potius existimo, totam periodum cuiusque in statu innocentie constitutam illi fuisse in viam, in qua non solum mereri, sed etiam demereri, decideretque à gratia potuerit: cum status viæ

Resoluitur.

id ex se habeat, nec aliunde constet Deum contrarium statuisse.

Ad id ergo, vnde Anselmus fuit permotus, dicendum est, si quid probat, solum probare, quòd sicut peccatum, quod Adamus toto tempore viæ committeret, inficeret posteritatem, quæ in lumbis eius tunc esset, illique toti, quoad gratitum donum iusticie originalis sibi, & posteris collatum, noceret: sic quoque victoria illius toto tempore viæ, ita prodesset posteritati, vt omnes in iustitia originali conciperentur, esto ex proximis parentibus peccatoribus nascerentur. Ratio est, quoniam peccata aliorum fuissent solum personalia, vt nunc etiam sunt, solum verò primum peccatum Adami fuisset totius naturæ quoad eos omnes, quos virtute contineret, non autem quoad eos, qui iam in eo virtute non essent: quare si Adamus filios aliquos genuisset ante peccatum, ij quidem, qui ex illis nascerentur, conciperentur in iustitia originali, eò quòd non fuissent in Adamo quando peccauit: reliqui verò conciperentur in peccato originali. Quia ergo iustitia originalis soli Adamo tamquam trunco totius generis humani collata fuit ipsi & posteris, inde est, quòd solum illius peccatum primum fuerit totius naturæ, quæ tunc in eo virtute lateret, reliqua verò essent personalia: atque idcirco, si Adamus toto tempore viæ vicisset, ita profuisset toti posteritati, vt omnes illius posteris eò ipso, quòd proximè, vel remotè ex ipso traxissent originem, conciperentur in originali iustitia, nihil omnino impedientibus personalibus peccatis parentum intermediorum. Verùm de his, & de multis alijs, quæ de hac re dici poterant, commodius disputabimus prima secunde cum de originali peccato sermo incidit. De testimonio Gregorij disputatione sequenti agemus.

Ad primum, quo Anselmi sententiam confirmauimus, responderi potest: *Quis nouit sensum Domini, aut quis consiliarius eius fuit, vt definire audeat, quid Deus statuisse ex hypothesi, quòd Adamo non peccante aliqui posterorum illius peccassent, cum & primum iuste efficere potuerit, & secundum ex maxima sua misericordia, neutrumque absurdum quicquam haberet adiunctum. Pium tamen & misericordia Dei dignissimum est, nos in secundum inclinare.*

Ad secundum iam dictum est, ea hypothesi data, illos eo ipso, quòd posteris essent Adami, natiuros in originali iustitia, peccatis personalibus parentum proximorum nihil omnino impedientibus.

DISPUTATIO XXXIII.

Vtrum si Adamus non peccasset, Deus eosdem, quos predestinauit, predestinasset, illique solum fuissent nati.

Vtrumque partem videtur aperte asserere Gregorius quarto libro Moralium, in testimonio quod disputatione præcedente retulimus, & vtrumque affirmat cum eo Scotus in 2. dist. 20. quæst. 2. Ducitur illo suo principio, quoniam electio quorundam determinatè ad vitam æternam, voluntatiue conferendi illis finem vltimum, antecedit omnem aliam volitionem diuinam circa media: eò quòd ordinatè volens prius velit finem, & deinde cogitet de medijs, eaque eligat: cum ergo electio illa quorundam determinatè ad beatitudinem firma sit in Deo & immutabilis, sanè quicquid postea